

Uloga i značaj veštačenja intelektualne svojine u Republici Srbiji

Miladin Knežević

Udruženje sudskih veštaka Beograd, sudski veštak za ekonomsko-finansijsku oblast i oblast intelektualne svojine – industrijska svojina, patenti i žigovi Beograd, miladin.knezevic55@gmail.com

Sažetak: Pored standardnih oblika intelektualne svojine, kao što su patenti, žigovi i dizajn kojima se štite proizvodi, procesi, usluge, brendovi, autorsko pravo i druga sredstva kompanije, posebnu pažnju treba posvetiti korišćenju zaštite intelektualne svojine, njeni vlasnici će biti u mogućnosti da odrede potencijalno krivotvorenje, kao i da se uspešno bore protiv realnog narušavanja prava, budući da u zaštićenoj intelektualnoj svojini vlasnik poseduje jasan dokaz vlasništva koji se može koristiti u svrhe pokretanja sudskih sporova, kako bi se sistematski sprečilo kršenje prava intelektualne svojine u Republici Srbiji. Bez obzira na to, činjenica je da ovom problemu u literaturi nije posvećena dovoljna pažnja. Ovaj rad je napisan sa ciljem da donekle ukaže na mogućnost ujednačavanja sudske prakse kod pretrage predmeta nadležnog Privrednog suda u Beogradu i Višeg suda u Beogradu, kod parničnih predmeta u vezi intelektualne svojine za celu teritoriju Republike Srbije, radi nekih procesnih pitanja u vezi uloge i značenja veštačenja intelektualne svojine.

Ključne reči: veštačenje, veštak, sud, intelektualna svojina.

Primljen / Received: 18. januar 2016. / January 18, 2016

Prihvaćen / Accepted: 29. januar 2016. / January 29, 2016

UVOD

Na osnovu člana 45. Stav 1. Zakona o Vladi („Službeni glasnik RS“, br. 55/05, 71/05 – ispravka 101/07, 65/08 i 16/11), Vlada je donela 23. juna 2011. godine 05 broj 30-4852, Strateški razvoj intelektualne svojine za period od 2011. do 2015. godine.

U tački 9) propisano je, „Osnovati stalno koordinaciono telo za saradnju između policije, inspekcija, uprave carine i poreske uprave. Za sistematsko suzbijanje prava intelektualne svojine neophodna je stalna saradnja i koordinacija između svih državnih organa koji su angažovani na tom poslu, a posebno ovih koji operativno detektuju i istražuju ovu pojavu.“

“Trenutno ne postoji institucionalizovani oblik takve saradnje, koji bi omogućio navedenim organima da budu u toku sa aktivnostima ostalih, i da, po potrebi, deluju zajedno. Zato je potrebno uspostaviti jedno stalno telo koje bi na neograničeni rok obezbedilo česte susrete predstavnika pomenutih organa i međusobno izveštavanje radi preduzimanja zajedničkih ili koordinisanih akcija.“ Ono što je zajedničko svim intelektualnim dobrima jeste da ona u Republici Srbiji imaju jednak pravni tretman nezavisno od toga da li predstavljaju intelektualnu svojinu inostranog ili domaćeg subjekta. Ovom strategijom, Republika Srbija se legitimise kao zemlja koja prepoznaje razvojnu ulogu i značaj intelektualne svojine, na način na koji je to učinjeno u Evropskoj strategiji za pametan, održiv i sveobuhvatan rast. EVROPA 2020 (usvojena od strane Evropskog saveta 17. juna 2010. godine).¹

DOKAZIVANJE I ISTINA

Dokazivanje je faza postupka u kojoj se utvrđuju činjenice, na osnovu kojih sud odlučuje o predmetu spora. Tu dolaze do izražaja sva načela parničnog postupka, a naročito: načelo materijalne istine, koje nalaze da sud potpuno i istinito utvrdi činjenice od kojih zavisi osnovanost zahteva.

Dokazivanjem se stvara činjenična podloga za donošenje sudske odluke. Odluka će biti dobra, ako je podloga istinita. Ako nije istinita, neće biti ni sudska odluka. Istina se lako izgovara a teško objašnjava. Postoje: istorijska istina, naučna istina, novinarska istina, objektivna istina, subjektivna istina, gola istina, materijalna istina...

Sud dolazi do istine na osnovu materijalnih dokaza (otuda i „materijalna istina“). Sudija utvrđuje istinu. Ipak, pošto sudija utvrđuje šta je a šta nije tačno u onome što mu se predoči, on se bavi uzvišenim poslom. Toga mora biti svestan, ne zato što da bi se gordio svojim pozivom već da bi ga obavljao savesno i odgovorno. Za sudiju, tog „živog pravilnika“, „inžinjera prava“ ili „umetnika zakona“, kako su ga sve nazivali, dokazivanje je izazovna, gotovo božanska, avantura, jer se njime oživljava prošlost².

Veštačenje se određuje kao dokazno sredstvo i ima dve faze:

1. Otkrivanje činjenica važnih za postupak (nalaz veštaka)

¹ svojinu za period od 2011. do 2015. godine“, Beograd (23. jun 2011.)

² Ivošević Z. Sud u parničnom dokazivanju. Bilten 2011-2 Apelacioni sud u Beogradu str. 1,2

2. Davanje mišljenja sudskog veštaka o tim činjenicama (mišljenje veštaka)

Predmet veštačenja može biti samo važna činjenica za čije se utvrđivanje ili ocenu ili procenu nužna primena posebnog stručnog znanja koje poseduje veštak za određenu oblast veštačenja.

Predmet dokazivanja:

Nastaje iz tereta tvrdnje i tereta osporavanja. Dokazivanje je faza postupka u kojoj se utvrđuju činjenice, na osnovu kojih sud odlučuje u premetu spora.

Kada se postavlja pitanje u čemu je razlika između činjenice koju treba utvrditi i činjenice koju treba oceniti kod veštačenja u oblasti intelektualne svojine. U prvom slučaju zadatak koji se postavlja pred veštaka je da utvrdi da li pravno relevantna činjenica uopšte postoji, odnosno da li se ona dogodila, a ako jeste onda treba utvrditi kako je do nje došlo. Prema tome, u ovako navedenom zadatku suda, ili nosioca veštačenja mora se odrediti izvođenje dokaza veštačenjem. Praksa naših sudova koji su nadležni za sporove u vezi intelektualne svojine da se veštačenjem poverava raznim pojedincima i komisijama, kod zavoda, instituta i fakulteta koji nemaju kadrove koji takođe nemaju stručno dodatno znanje i veštinu za utvrđivanje pravno relevantnih činjenica, u sporovima kršenja prava – korišćenje drugim rečima krađe intelektualne svojine na našem području. Dakle, takvo postojanje nije zakonito, što je u sudskoj praksi učinjeno, a i danas se to čini, mada postoje sudski veštaci i privredni subjekti koji su registrovani kod Ministarstva pravde Republike Srbije i upisani u registar za oblast Intelektualna svojina. Međutim postavlja se pitanje primene Zakona o sudskim veštacima koje odredbe utvrđuju ovu materiju i uslove za obavljanje veštačenja za fizička i pravna lica u Republici Srbiji.

ZAKLJUČAK

Ovakva praksa pojedinačnih sudova ne može izdržati kritiku, zbog toga smo osetili potrebu da na taj problem ukazemo ovim radom, pa se nadamo da će ovaj rad donekle ukazati na pravnu nedopustivost ponašanja sudova, ali i na ukazivanje kojim putem treba ići u prevazilaženju zakonskih veštačenja kada je reč o sprovođenju zakonskih rešenja kada je reč o sprovođenju Zakona o intelektualnoj svojini i sprovođenje u praksi Zakona o sudskim veštacima, kako bi se u velikoj meri dao značaj veštačenja intelektualne svojine i ujednačavanje sudske prakse i kako bi se poboljšao kvalitet sistema zaštite intelektualne svojine, i suzbio kriminal u oblasti intelektualne svojine u Republici Srbiji.

LITERATURA

- Ivošević, Z. (2011). Sud u parničnom dokazivanju. Bilten 2011-2 Apelacioni sud u Beogradu str. 1,2.
- Vlada Republike Srbije, dokument „Strategija razvoja intelektualne svojine za period od 2011. Do 2015. Godine“, Beograd (23. jun 2011.)
- www.zis.gov.rs (2015.godina).
- Zakona o Vladi („Službeni glasnik RS“, br. 55/05, 71/05 – ispravka 101/07, 65/08 i 16/11).
- Zavod za intelektualnu svojinu Republike Srbije, Beograd „Intelektualna svojina“.

Role and Importance of Expertise Intellectual Property Rights in Serbia

Miladin Knežević

The Association of court experts Belgrade, an expert witness for the economic and financial area and the area of intellectual property rights - industrial property, patents and trademarks, Beograd, miladin.knezevic55@gmail.com

Abstract: Along standard forms of intellectual property such as patents, trademark and design which protects products, processes, services, brands, copyrights and other company assets, special attention should be paid to the use of intellectual property, whose owners will be able to identify potential counterfeiting, as well as to successfully fight the real invasion of rights, since the protected intellectual property owner has clear evidence of ownership that can be used for the purposes of litigation, in order to prevent systematic violations of intellectual property rights in the Republic of Serbia. Regardless to previous, the fact is that this problem is not receiving sufficient attention in the literature. This paper is written with goal to extent and indicate the possibility of harmonization of the Commercial Court and Higher Court in Belgrade case searches practice, in civil cases concerning intellectual property rights for the entire territory of the Republic of Serbia and to procedural questions concerning the role and importance of intellectual property expert testimony.

Keywords: experties, expert, court, intellectual property.